

ফলপ্রসূ প্রশিক্ষণ কিন্তবে সম্ভব ?

ফলপ্রসূ প্রশিক্ষণ পরিকল্পনার কিম্বা প্রয়োজন ?

প্রশিক্ষণ বুলিলে খোবতে যিকোনো এটি ধারণা প্রবাহিত হোবাকে বুজাৰ। প্রশিক্ষকে যদি প্রশিক্ষণৰ বিষয়বস্তু যুক্তিপূর্ণ ভাবে প্রশিক্ষার্থীসকলক শিকাই তেওঁৰাহে শিকণ ফলপ্রসূ হয়।

ফলপ্রসূ প্রশিক্ষণৰ বাবে আঠটা পৰ্যায় আছে। অৱশ্য এন্দিতে বা একেলগে সকলো পৰ্যায় শেষ কৰাৰ প্রয়োজন নাই। প্রশিক্ষণৰ সময়ত সচেতন ভাবে সিদ্ধান্ত ল'ব লাগে যে কোন পৰ্যায় ল'ব বা নল'ব।

(ক) প্রশিক্ষার্থীসকলৰ মনোযোগ আৰু আকৰ্ষণ : প্রশিক্ষণ কাৰ্যসূচী আৰম্ভ কৰাৰ আগতে প্রশিক্ষার্থীসকলৰ মনোযোগ আহৰণ কৰাৰ বাবে প্রশিক্ষণৰ লগত সংগতি বাচি ইৱাৰ লগত জনিত বাচি, চিৰ আৰু গলা উৎখাপন কৰিব লাগে।

(খ) প্রশিক্ষণৰ উচ্ছেষ্যৰ বিবৰণ : প্রশিক্ষণৰ আৰম্ভণিতে তলত দিয়া প্রশিক্ষণৰ মূল দুটা উচ্ছেষ্য প্রশিক্ষার্থীক বিবৰি ক'ব লাগে।

— প্রশিক্ষণৰ শেষত তেখেতসকলৰ বাবে তাৎপৰ্যপূর্ণ।

— প্রশিক্ষণটো কিম্বা তেখেতসকলৰ বাবে তাৎপৰ্যপূর্ণ।

প্রশিক্ষণৰ উচ্ছেষ্য লিখোতে কৰ্ম কিয়া দেনে : বৰ্ণনা, প্ৰদৰ্শন, ইত্যাদি, ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে আৰু উচ্ছেষ্য সদাৰ চিচাপ কৰিব পৰা বিধিৰ হব লাগে। তলত প্রশিক্ষণ টোকাৰ উচ্ছেষ্যৰ উদাহৰণ দিয়া হৈল।

“বোকা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰাৰ উপযুক্ত পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা”

(গ) প্রশিক্ষণৰ উচ্ছেষ্য প্রশিক্ষার্থীক কেনেকৈ অ বগত কৰিব ? প্রশিক্ষণৰ উচ্ছেষ্য পৰিপূর্ণ কৰিবল বাবে কি তথ্য বা দক্ষতা প্রশিক্ষার্থীসকলৰ বাবে দৰকাৰী হ'ব সেইস্কেতুত প্রশিক্ষকে নিজকে প্ৰাপ্ত সুধিৰ লাগে। ইৱাৰ পাছত প্রশিক্ষকে নিজকে সুধিৰ লাগে যে কেনেকৈ বা কি পদ্ধতিৰ দ্বাৰা এই প্রয়োজনীয় তথ্য বা দক্ষতা প্রশিক্ষার্থীসকলক প্ৰদান কৰিব।

(ঘ) ফলপ্রসূ উদাহৰণ দেখুৱো অথবা ধাৰণাৰ প্ৰদৰ্শন কৰা : প্ৰকৃত উদাহৰণ আৰু প্ৰদৰ্শনে প্রশিক্ষার্থীসকলক বিষয়বস্তু শিকাত আগত জ্ঞান আৰু তেওঁলোকৰ আশাপ্ৰদ বলা, পদ্ধতি, ব্যৱহাৰ ইত্যাদিৰ উদাহৰণ দেখিবলৈ পাৰ।

(ঙ) প্রশিক্ষার্থীৰ পৰীক্ষাকৰণ : প্রশিক্ষার্থীৰ শিকণ পৰিকল্পনে প্রশিক্ষকে ব্যৱহাৰ বিষয়বস্তু কিমান প্রশিক্ষার্থী শিকিলৈ, সেই বিষয়ে জানিবলৈ এটি সুবিধা দিয়ে। যদি কোনো প্রশিক্ষার্থীয়ে আৰম্ভ কৰা প্ৰদৰ্শন কৰিব নোৱাৰে ইয়ে প্ৰশিক্ষকক ইংগিত দিয়ে যে তেওঁ শিকোৰা বিষয়বস্তু সমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰিব লাগে। নতুন বিষয়বস্তু শিকোৰাৰ আগতে পূৰণি বিষয়বস্তুৰ ওপৰত প্রশিক্ষার্থীসকলক প্ৰশা কৰিব লাগে বা অনুশীলন কৰিব দিব লাগে।

(চ) প্রশিক্ষার্থীসকলক নিৰ্দেশনা দিয়া : প্রশিক্ষার্থীসকলক উপযুক্ত নিৰ্দেশনা দি প্ৰশিক্ষকৰ তত্ত্বাবধানত প্রশিক্ষার্থীসকলৈ জ্ঞান আহৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে। ইৱাৰ দ্বাৰা সঠিক শিকণ আৰু সৰলভাৱ সম্ভাৱনীয়তা বৃদ্ধি কৰিব পাৰি।

(ছ) প্রশিক্ষার্থীসকলক নিজে অনুশীলন কৰাৰ বাবে সুবিধা দিয়া : এবাৰ প্ৰশিক্ষকে উদাহৰণ আৰু নিৰ্দেশনা দি শিকোৰা পাছত প্রশিক্ষার্থীসকলক তেওঁলোকক আৰম্ভ কৰা জ্ঞানৰ প্ৰদৰ্শন কৰাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিব লাগে।

(জ) সামৰণি আৰু মূল্যায়ণ : প্রশিক্ষণৰ বিষয়বস্তুৰ উপযুক্ত সামৰণিয়ে প্রশিক্ষার্থীসকলক প্রশিক্ষণৰ সময়ত আৰম্ভ কৰা জ্ঞান বা দক্ষতা ভৱিষ্যতলৈ বহন কৰাৰ সুবিধা দিয়ে। এক শুল্ক মূল্যায়ণ প্ৰতিক্রিয়াই প্ৰতিজন প্রশিক্ষার্থীৰ উচ্ছেষ্যৰ কিমান অংশ বলাৰস্তী হ'ল তাৰ আভাৱ দিয়ে। প্ৰশিক্ষণ সামৰণি কৰাৰ এক উদাহৰণ তলত দিয়া হ'ল — “আজি আমি বোকা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত পদ্ধতি বিবৰে শিকিলোঁ। এই পদ্ধতিৰ লগত সংলগ্ন বাচি তিনিটা মুখ্য স্তুৰৰ বিষয়ে কোনোৰাই ক'ব পাৰিব নেকি ?

